

Lausunto

19.06.2017

Asia: OM 17/41/2015

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleisiä huomioita

Lausuntonne

Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry (jäljempänä Lakimiesliitto) katsoo, että lakiesitys selkeyttää ja tehostaa hallintoprosessia. Hallintotuomioistuinten vakiintuneiden käytäntöjen saattaminen säädöstasolle ja pyrkimys luopua viittauksista oikeudenkäymiskaareen sekä hallintolakiin selkeyttävät prosessia erityisesti asianosaisten kannalta. Niin ikään hallinto-oikeuden prosessinjohtoa koskevat säännökset selkeyttävät ja tehostavat prosessia omalta osaltaan. Yksityisen mahdollisuus ajaa asiaansa ilman asiameistä on hallintoprosessille ominainen piirre, joka pääperiaatteena tulee säilyttää prosessin ketteryyden ja joustavuuden varmistamiseksi. Ehdotetut säännökset ottavat huomioon tämän keskeisen seikan.

1 luku (Yleiset säännökset)

Lausuntonne

-

2 luku (Valitus hallintopäätöksestä)

Lausuntonne

-

Luvussa säädettäisiin myös toimivaltaisesta hallinto-oikeudesta (5 §). Onko pykälä mielestänne riittävän yksiselitteinen ja täsmällinen?

-

Lakiin ehdotetaan uutta säännöstä asiakokonaisuuden yhdistämisestä hallinto-oikeudessa (6 §).

-

Mahdolliset lisäkommenttinne

-

3 luku (Valituksen tekeminen)

Lausuntonne

-

4 luku (Muu hallintolainkäyttöasia)

Lausuntonne

-

5 luku (Puhevalta ja avustajan tai asiamiehen käyttäminen)

Lausuntonne

-

6 luku (Asian käsittely ja selvittäminen)

Lausuntonne

-

Luvussa säädettäisiin päätöksen tehneen viranomaisen velvollisuudesta antaa tuomioistuimen pyynnöstä lausunto sakon uhalla (8 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Lakimiesliitto katsoo, että ehdotus viranomaiselle asetettavasta sakon uhasta (8§) on tarpeeton. Säännöksen tavoite, hallintoprosessin sujuvuuden turvaaminen on sinänsä perusteltu, mutta pääsääntöisesti jo nykyisellään viranomaiset toimittavat lausuntonsa määräajassa, viimeistään lisäajan jälkeen. Sakon uhka saattaa turvata sujuvuuden, mutta toisaalta aiheuttaa tilanteen, jossa viranomaiset laativat lausuntonsa hätiköidysti. Tämä taas ei palvele hallintoprosessia. Mikäli viranomaisten vaikeudet toimittaa lausunto ajallaan johtuu resurssipulasta, sakon uhka ei tuo tähän parannusta.

Säännös selvityksen rajoittamisesta olisi uusi (12 §).

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

Lakimiesliitto pitää esitystä selvityksen rajoittamisesta (12 §) kannatettavana, mutta katsoo ettei säännöksellä saavuteta välttämättä haluttua tulosta. Hallintoprosessissa käsiteltävien asioiden indispositiivinen luonne edellyttää, että kaikki esitetty selvitys otetaan huomioon ja arvioidaan sen merkitys ennen asian ratkaisemista.

Luvussa säädettäisiin myös eri selvityskeinoista. Uusia selvityskeinoja olisivat suullinen valmistelu ja tarkastus.

Suullinen valmistelu (13 §)

-

Mahdolliset lisäkommentit

-

Tarkastus (15 §)

-

Mahdolliset lisäkommentit

-

Luvussa olisi säännös järjestyssakon tuomitsemisesta tuomioistuimen arvoa loukkaavan kirjallisen aineiston toimittamisen perusteella (20 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta? Pitäisikö tuomioistuimen varoittaa kirjallisen aineiston toimittajaa ennen sakon tuomitsemista?

-

7 luku (Suullinen käsittely)

Lausuntonne

-

8 luku (Hallintotuomioistuimen päätöksenteko)

Lausuntonne

-

9 luku (Tiedoksianto)

Lausuntonne

-

Ehdotuksen mukaan ainoastaan velvoittavat päätökset, joiden tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika, tulisi antaa tiedoksi todisteellisesti (1 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

10 luku (Oikeudenkäyntikulut)

Lausuntonne

-

11 luku (Päätöksen korjaaminen ja täydentäminen)

Lausuntonne

-

Säännös päätöksen täydentämisestä olisi uusi (2 §).

-

Mahdolliset lisäkommentit

-

12 luku (Valitus hallintotuomioistuimen päätöksestä)

Lausuntonne

-

Ehdotuksen mukaan uudessa yleislaissa olisi pääsääntönä, että hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan (1 §). Tarvittaessa poikkeuksista säädettäisiin jatkossa erikseen. Ehdotus valituslupamenettelystä pääsääntönä poikkeaisi voimassa olevasta laista.

-

Mahdolliset lisäkommentit

-

Hallintopäätöksen tehneellä viranomaisella ei nykyisten yleissäännösten mukaan ole valitusoikeutta hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Viranomaiselle ehdotetaan valitusoikeutta tilanteessa, jossa ensi asteen hallintotuomioistuin on kumonnut sen päätöksen tai muuttanut sitä (3 §). Ehdotus päätöksen tehneen viranomaisen valitusoikeudesta poikkeaisi voimassa olevasta laista.

-

Mahdolliset lisäkommentit

-

13 luku (Ylimääräinen muutoksenhaku)

Lausuntonne

-

Kantelu ylimääräisenä muutoksenhakukeinona ehdotetaan poistettavaksi. Nykyiset kanteluperusteet yhdistettäisiin purkuperusteisiin (5 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Luvussa ehdotetaan nimenomaista säännöstä ylimpien laillisuusvalvojen oikeudesta hakea purkaa lainvoimaiseen päätökseen (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Ehdotuksen mukaan muun hakijan kuin viranomaisen olisi päätöksen purkamista koskevassa asiassa käytettävä lainoppinutta avustajaa (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Lakimiesliitto katsoo, että ehdotus asiamiespakosta ylimääräisessä muutoksenhaussa on ristiriidassa hallintoprosessin periaatteen kanssa, jonka mukaan asianosaisen lähtökohtaisesti katsotaan osaavan ja pystyvän ajamaan itse asiaansa. Avustajan hankkiminen lisää kustannuksia, mikä puolestaan yksityishenkilöiden osalta voi johtaa purkuhakemuksista luopumisiin ja siten rajoittaa oikeuksiin pääsemistä. Lakimiesliitto pitää tärkeänä, että jatkossakin yksityishenkilöillä on aito mahdollisuus saattaa asia tutkittavaksi. Hallintoprosessi on omaleimainen eikä yleiseltä puolelta tulevat säännökset aina sovi hallintoprosessin tarkoitukseen. Hallintoprosessiin ei tule sisällyttää asiamiespakon kaltaista estettä.

14 luku (Päätöksen täytäntöönpano ja hallintotuomioistuimen väliaikaiset määräykset)

Lausuntonne

-

Oikeudenkäymiskaareen ehdotettujen muutosten johdosta yleisiltä tuomioistuimilta poistuisi toimivalta antaa turvaamismääräyksiä hallintolainkäyttöasioissa. Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Ehdotus turvaamistoimiasioiden siirtämisestä hallinto-oikeuksiin on perusteltu, mutta se tulee todennäköisesti lisäämään hallinto-oikeuksien työmäärää. Lakimiesliitto katsoo, että tämä tulee huomioida hallinto-oikeuksien resursoinnissa.

15 luku (Voimaantulo)

Lausuntonne

-

Liitelait

Mahdolliset kommenttinne

-

Yksityiskohtaisia huomioita

Tekniset huomionne

-

Hietanen Ira
Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry

